

Sau bi n c , toàn dân mi n Nam đ u ph i đi "h c t p" ba hôm. Chính trong ba hôm đó ng i ta m i nghe l n đ u tiên ti ng "ng y". Và nghe... đ y l tai!

Trong ngôn ngữ thông th ng mi n Nam Vi t Nam tr c tháng t 1975, ti ng "ng y" nghĩa là "gi " ít th y có ai dùng t i.

Cái gì không ph i th thi t, không ph i th "chánh c ng", không ph i th "có c u ch ng t i tòa"... là ng i ta g i ho ch t t là "đ gi ", ch không ai g i là "đ ng y" h t. Ví d nh r u gi , thu c gi , vú gi , b c gi , v.v.

B i vì t ng h i đó r t... th t!

Sau tháng T 1975, ti ng "ng y" đã theo gót... dép râu (Xin l i! Ch này vẫn ch ng nghe ch i l tai m t chút, nh ng r t... t chân. Không th vi t "theo gót gi y" nh x a nay th ng vi t, vì đ i t ng đ y toàn mang dép râu c !) quân nón c i và quân mũ tai bèo vào Nam làm cách m ng...

Sau bi n c , toàn dân mi n Nam đ u ph i đi "h c t p" ba hôm. Chính trong ba hôm đó ng i ta m i nghe l n đ u tiên ti ng "ng y". Và nghe... đ y l tai!

V y là đ u hôm s m mai, ti ng "ng y" đ c nhét vào ngôn ngữ mi n Nam m t cách "ngang x ng", không c n ph thông đ u phi u! M i đ u nghe l ho c, không hi u ý nghĩa sâu đ m c a nó. Cũng ch ng có ai gi i thích. Mà ví d có ai to gan l n m t đ t câu h i thì cán b cũng ch gi i thích... ngang nh của thôi!

Thành ra nhân dân miền Nam hiểu tiếng "ng y" một cách rõ... t do, và s d ng tiếng "ng y" rõ... rõ ng rãi (Đ c "gi i phóng", có khác!). Thôi thì cái gì c a miền Nam cũng đ u bi n thành "ng y" ráo. Đ phân biệt v i "cách m ng"!.. Tiếng ng y, v ng y, con ng y, lính ng y, chánh quy n ng y, c s ng y, xí nghi p ng y, công nhân ng y, "hàm-bà-l ng" ng y... Và ng i ta nghĩ một cách rõ t đ n gi n, rõ t th t thà: "H th y không có đóng con đ u ngôi sao đ thì c x p vào đ ng y, là ăn ch c!".

Th t ra, khi dán cái nhãn "ng y" lên miền Nam, "Đ ng và Nhà N c" miền nhân dân "ch y u là nhân dân miền B c" hiểu theo đ nh nghĩa "ng y" là gi , "gi nhân gi nghĩa, gi đ o đ c, gi yêu n c th ng dân, "ng y" là đ o t c a ng i ta mà nói là c a mình, là b p, là láo, là phi n lo n...

V sau, khi nhân dân c hai miền đ u... m m t, tiếng "ng y" ít th y dùng t i. Nh ng bây gi thì m i ng i đ u nh n ra ai m i đúng là ng y. L p ng y trang b r i xu ng, nh ng ng y ngôn b v ch tr n, thì chân t ng ng y lòi ra rõ rõ t, đ n ng i mù cũng ph i th y!

Vi t dài dòng đ ... "đ thông t t ng" tr c khi vào chuy n.

Ông H là thi u tá quân đ i Vi t Nam C ng Hòa. Ông làm vi c T ng Tham M u.

Ông thu c gia đình trung u.. H i 1945, cha và anh c a ông đi kháng chi n r i đi luôn ra B c. T đó, không đ c tin t c gì h t.

M c a ông là giáo viên ti u h c, xem vi c đ y đ tr con là m t thiên ch c. Bà th ng nh c v ng i cha và ng i anh v ng m t, nh t là ng i anh v i nh ng k ni m đ p c a th i mà hai anh em còn chung v i nhau: "Anh Hai c a con th ng con l m. Đi h c v là c i tr n r i cng con ch y cà b ng cà b ng quanh sân v a ch y v a hí rân nh ng a làm cho con c i h c h c. Mà con thì hay nhng nh o v i anh Hai con, đi đâu cũng b t nó cng h t. Còn khi nào con đòi cái gì không đ c, con hay v a khóc v a la đ ba t ng là anh Hai ch c con, ba r y nh! T i nghi p! Nh ng lúc th y con s p s a làm tr n nh v y, anh Hai con th ng đ a đ u bi u con đánh nó đi ch đ ng khóc la, s ba r y!". R i bà k t lu n: "Tánh tình nó t l m!".

Ông l n lên trong vòng tay ng i m , đ c giáo đ c b ng tình th ng, xem gia đình là căn b n, l y đ o đ c làm ph ng châm. Và ông gi mãi trong lòng s m n m "ng i anh Hai lúc nào cũng làm vui lòng em, lo ng cho em, b o v em".

Mãi đ n năm 1973, m i đ c tin qua m t ng i bà con r ng cha m t đã lâu và ng i anh bây gi là t ng c a "ngoài đó". Th t là bàng hoàng. M ông khóc h t n c m t. Th i gian sau, bà nói: "M ch mong cho mau h t gi c, đ anh em con v s ng bên m yên vui nh ngày x a. Ch ng đó, m mẫn nguy n đ theo ông theo bà....".

M ông qua đ i vào gi a năm 1974, ch a k p th y c nh "h t gi c" ra làm sao và ch a k p g p đ a con làm t ng...

M y hôm sau ngày 30 tháng t 1975, ông t ng nh ng i bà con đ a l i nhà ông H. Xa cách đã ba m i năm, nh ng hai anh em v n nhìn ra đ c nhau. B i vì h gi ng nhau nh đúc. Sau m y giây ng ngàng, h xà vào ôm l y nhau si t ch t. C hai đ u không c m đ c n c m t. Bà H và b n đ a con "ba trai m t gái, đã l n h t, hai đ a đ i h c và hai đ a trung h c c p hai" đ ng nhìn c nh hai anh em ôm nhau, cũng b i h i xúc đ ng...

Sau đó là b a c m gia đình đ hai anh em k cho nhau nghe nh ng bi n thiên c a đ i mình, c a th i cu c. T i p theo là ông t ng mang hành trang l i v i gia đình ông H, đ có anh có em.

Ông bà H có hai cái nhà. Cái mà ông bà đang v i hai con h c trung h c, là lo i vi-la l u có sân lót g ch và v n cây ki ng h cá trang trí theo ki u Nh t. Nhà này do ông bà t c t l y h i th i các con còn nh . V sau, ông đ c thuyên chuy n ra mi n Trung m t th i gian. Ông đ m h t gia đình ra ngoài đó, đ nhà cho M m n. Nh v y, m y năm sau, ông mua thêm m t căn ph nh cho hai đ a con trai l n , khi chúng nó v a vào đ i h c.

Sau khi đ i xem nhà, ông anh b o:

- To th thì làm gì cho h t? (Bây gi ông anh nói pha gi ng B c r t nhi u). Nguyên cái bu ng ng thoi cũng ch a c môt h b n năm ng i đ y!

Hôm sau, ông H đ c ng i anh khuyên:

- Chú làm cái v n nh th này là phí đ t. Đào lên đi đ tr ng tr t khoai b p cho các cháu có mà ăn. Ph i bi t tặng gia ch !

M i đ u, ông h i ph t ý. Nh ng, khi nhìn sang hàng xóm th y nhà nào cũng đào cũng x i k c đ i đ t h p té n m đ c theo chân t ng rào phía ngoài đ ng, ông nghĩ: "Minh cũng ph i làm nh thiên h , cho yên thân".

V y là cha con ông h i đ p n y c y kh i, g ch, bê-tông, h cá... cho lòi đ t r i tr a đ u tr ng mì! Khu v n Nh t B n mà ông Bà H đã t tay xây đ p, bây gi tan hoang i i l m gi ng nh b i đ xà b n. Nhà ông H bây gi m i th t s mang nét cách m ng!

Ông anh "tên R" làm vi c đ u, h i không bao gi nói. Ch th y m i sáng có xe c a c quan đ n r c, chi u đ a v . Ông H, sau khi khai lý l ch à tòa đô chánh, t i ngày ng i nghe tin t c qua ra-đi-ô. Bà H không dám n u n ng trong b p b ng lò ga. Bà s làm nh v y nó... ng y quá đ i, nên bà đ ng à hàng ba m y c c g ch r i n u b ng than c i b ng lá khô... Bà kê c nh đó m t cái bàn th p đ chén đũa m m mu i, còn n i niêu dao th t thì c b n m l ng ch ng đ i đ t bên cái thau nhôm l n đ ng n c đ dùng cho vi c n u n ng r a ráy. N c l y t ng cao su tr c đây dùng t i v n. N c đ thì c t... cha nó ra sân. Bà H ng i ch m h m làm b p, ch ng khu th i l a khói bay um tùm làm đôi khi bà nh th i th u – b n m i m y năm v tr c – h i đ i quê v i bà ngo i, bà hay nhìn bà ngo i n u c m nh bà làm bây gi . Ch khác là h i đó ch a có cách m ng! Ông anh có v hài lòng v tác phong c a bà H, nên khen: "Cô th t là s m giác ng !".

M t hôm, đài phát thanh g i các sĩ quan ng y đi trình di n h c t p. Và nói rõ: "Đem theo ti n ăn cho m t tháng". Ông H lo l ng, h i ý ki n ông anh thì đ c tr i:

- Chú c yên tâm đi h c t p. Anh b o đ m không sao h t.

V y là ông H hun v con, xách ba-lô lên đ ng, còn đ n:

- Nhà có bác Hai. Mẹ con bây giờ thì như bác, nghen.

Một tháng sau, không thấy ông vợ, bà H hỏi ông anh thì được con an một cách rất bình thường:

- Cô yên tâm. Vài hôm là vợ thôi!

Có thôi, vài hôm rồi vài hôm... dài dài... Bà H nóng lòng, chuyện đi gặp mẹ và bên cũng là vợ sĩ quan, mẹ hay rồi ông có thể chúng đã bỏ chúng đi luôn ra ngoài Bắc. Bà lau nước mắt, vợ quây quẩn với mẹ con, nghĩ đến ông anh. Gặp ông, bà mở u máo:

- Hồi chúng nhà tôi đi một rồi...

- Đi đâu mà một? Còn tập trung cái tổ ở trong Nam chứ phải biết ở đâu mà một? Đi học tập chúng đi tù đâu mà cô sợ.

- Nghe được trong trại khi đó. Như anh can thiệp cho nhà tôi vợ. Dù gì anh cũng là trưởng và cha đã hy sinh vì cách mạng.

- Cách mạng không phải như người đâu cô! Không có chuyện móc ngoặc bè phái. Không có chuyện tập vợ nể nang. Luôn luôn xin sợ có tình có lý. Chúng ta tập là vợ ngay thôi! Nói thế chúng... để tôi xem có làm gì được không.

Một hôm, ông anh hỏi các con ông H hỏi, khuyên:

- Ba các cháu là người. Cách mạng khoan hồng giúp đi học tập cái tổ. Ba các cháu có sự mạnh mẽ tập vợ hay không là còn tùy thuộc thái độ học tập của ba các cháu. Và cũng tùy thuộc trình độ giác ngộ cách mạng của má các cháu và các cháu nữa.

- V y, mình ph i làm sao?

- D thôi! Bác s gi i thi u các cháu vào đ i thanh niên xung phong, n u các cháu mu n giúp ba các cháu.

- Vô đó đ làm cái gì, th a bác?

- Đ ph c v nhân dân theo kh năng c a mình. N u các cháu có tinh th n ph c v cao, Nhà N c s cho đ i m t t trong vi c c u xét tr ng h p c a ba các cháu.

Sau m t lúc bàn tính, c b n b n đ a đ u đ ng ý.... xung phong.

B n đ a đ c thâu nh n nh ng không cùng ch chung m t đ n v . Phân tán chúng nó ra, cô l p t ng đ a m t, đ đ theo dõi ki m soát, tránh m m móng ph n lo n... Nhà N c đ i m t n c c th t cao!

Chúng nó đ c đ a đi đào đ t đ p n n c các vùng kinh t m i hay đi đào kinh làm th y l i. Lâu lâu m i v thăm nhà m t vài hôm. Nh ng không bao gi cùng v m t lúc. Và đ a nào v cũng xác x h c hác, tay chân gh l gi ng nh b đi đày! Đ a con gái tr c đây h c năm th b y d ng c m qu c gia âm nh c, b y gi tay c ng còng, không đánh n i m t bài t m th ng c a h i đó. Bà H nhìn các con mà đ t ru t. Cho nên m i l n đ a nào v , bà cũng ch y lo thu c men và n u n ng cho ăn u ng t m b . Ch có ông anh là hải lòng và cho r ng đó là thành qu t đ p c a lao đ ng!

M t hôm, ông anh b o ng i em dâu:

- B y gi các cháu đã có Nhà N c lo. Cô gi làm gì đ n hai cái nhà? Đây là lúc mà cô ph i ch ng t tr ình đ gi ác ng cách m ng c a mình b ng cách hi n cái nhà này cho Nhà N c đ làm c quan ph c v nhân dân. Nh v y, chú y có c đ c v s m.

Sau vài phút suy nghĩ, bà H ch b ng lòng cho Nhà N c m n thôi.

- ! Thì cho m n cũng đ c, tôi nghĩ th . Đ tôi liền h v i các đ ng chí y xem sao.

V y là tu n l sau, bà đ n v căn ph nh cách đó đ m i lăm phút xe đ p, nh ng thu c v m t qu n khác. S chuy n h (nghĩa là đ i ch , đ a ch) không g p khó khăn, nh ông anh cách m ng (Trong th i này, mu n chuy n h ph i làm đ n xin phép n i mình s p đ n đ n. Ph i "có lý do chánh đáng" và đ i u này ph i đ c ch ng nh n b i chánh quy n n i mình đang !

Khi đã đ c ch p thu n (có ký tên đóng đ u) đ ng s ph i vắc đ n đó v trình cho chánh quy n n i đang đ ... xin phép đ c di chuy n. Khi đ c ch p thu n - ký tên đóng đ u- mình m i đ c quy n đ n đi!

R c r i nh v y nên lúc nào cũng có m t s gi i thích r t "có trình đ ": "Đ ng kia có cho anh vô thì đ đây tôi m i cho anh ra. Ch tôi cho anh ra mà đ ng kia không cho anh vô thì anh... đi đâu?".

Rõ nh v y, nh ng nhi u khi vắc đ n đ n "đ ng kia" tr c, thì b t ch i và dĩ nhiên đ c gi i thích cũng r t "có trình đ " không kém: "Anh ph i xin phép n i anh đang đ tr c r i m i đ n đây sau. Anh có đ c cho đi thì tôi m i nh n cho anh đ n. Ch b o tôi nh n cho anh đ n, trong lúc anh ch a đ c cho đi thì làm sao đ c? Ph i có đi r i m i có đ n ch ! D hi u thôi!".

C l n qu n loanh quanh nh v y nên vi c chuy n h th t là khó khăn.

Trong tr ng h p chuy n t t nh sang t nh hay t vùng sang vùng thì kh i nói, th t là "tr n ai gian kh (!).

Ông t ng có "đ ng viên" m t s đ ng chí tr trong c quan đ n ph đ n nhà cho bà H. Và có cho m m m t chi c xe cam-nhông-nét (cũng c a c quan) nên vi c đ n nhà cũng nhanh. Sau đó, ông anh cho bà ký tên t y quy n đ ông anh thay m t bà qu n lý cái nhà l n mà ông đang . B i vì bậy gi , bà đã chuy n h thì m c nhiên ông anh tr thành ch h ngôi nhà đó, mà mu n s đ ng cái nhà thì ph i có s y quy n c a ch nhà.

M i lăm ngày sau, bà H đ c bi t là nguyên c t ng tr t nhà c a bà đã tr thành "t g o", còn

ông anh thì v n m t mình trên l u. Nghe nói bà t ng có vào thăm ch ng m t l n, đ m i
lăm hôm r i tr v Hà N i. Không hi u sao ông t ng không có đ a bà v l i thăm cô em dâu.
Cách m ng có khác!

B ng đi m t th i gian dài g n c năm, m t hôm ông anh ghé nhà thăm bà H đ báo tin đã tìm
ra tr i c i t o c a ng i em ngoài B c và ch v cho bà cách th c xin đi thăm nuôi, đ ng đi
n c b c, xe c v v... và nh t là nh ng th c n thi t nh l ng khô qu n áo. Nghe nh v y, bà
H đã đoán ra ph n nào đ i s ng c a ch ng ngoài đó, nên bà r t n c m t h i:

- Sao tr c đây anh không nói rõ đ tôi lo cho nhà tôi có đ y đ ph i h n không?

- Chuy n Nhà N c, đâu nói ra đ c. Cô ph i hi u nh th ch !

- Cái gì cũng che đ y. Cái gì cũng gi u di m. Nh ng l n h i thiên h đ u bi t h t. B anh t ng
thiên h đui sao?

Đ n đây b ng nghe ti ng bà hàng xóm la n: "Đi đâu đó n a? M y b a nay tao nói m y kê l i
dùm m y ông Táo k o m y ng s m xu ng thì không còn kh gì đ n u n ng... mà m y c ăn
r i là xách đít đi hà!".

Gi ng ng i con trai: "B má t ng con đi ch i h ?".

Gi ng bà hàng xóm: "Ch đ đi đâu mà ngày nào cũng đi, m y nói tao nghe coi!". Gi ng ng i
con, có v h nh di n, nói r i ra t ng ti ng: "Con-đi-ph c-v -nhân-dân!".

Gi ng bà hàng xóm, t c t i: "Ph c v nhân dân! Ph c v nhân dân! Con gái m m y cũng là
nhân dân đây nè! M y ph c v cho nó đi! K o không ch i chà nó đ m lên đ u bây gi !".

Ng ng m t lúc, l i nói: "Cha... Lúc này nói gi ng cách m ng quá há! Ph i mà! Con m buôn
gánh bán b ng này hăm m y năm nay nó k m k p m y quá mà! Nó nhét cho m y ăn đ m y
l n! Nó ép m y h c đ m y khôn! Nó ác ôn quá ph i hông? Nó ng y quá ph i hông? Nó gi
nh n gi nghĩa quá ph i hông?"

Nghe đ n đây, ông t ng nhăn m t:

- Ăn v i nói! Rõ là không có trình đ !

R i ông đ ng lên:

- Tôi ph i vào c quan. Bao gi cô đ c phép đi thăm nuôi, g p chú y nh b o tôi nh n chú y luôn v ng tin vào s sáng su t c a Đ ng và Nhà N c. Ta khác ng y c ch x s có tình có lý và lúc nào cũng khoan h ng đ i v i nh ng ng i bi t quay v v i nhân dân.

Bà H làm thnh, nh ng nhìn ng i anh ch ng ch có n a con m t!
Lúc đó, nghe ti ng th ng con trai nhà hàng xóm: "R i đó! Con kê i i m y ông Táo r i đó!".
Gi ng bà m , v n còn h m h c: "Đ hôn! Có bao nhiêu đó mà cũng ph i đ i tao nh c năm l n b y i t! Thôi! M y đi ph c v nhân dân c a m y, đi. Chi u, vác m v , con m ng y này nó n u c m cho mà ăn".

T ngày d n v đây, bà H đi làm t h p may thêu g n đó. Cũng ph i đi làm nh thiên h đ đ ng b đ ý theo dõi, ch th t ra bà ch a đ n n i túng thi u nh đã c t gi n trang trong nhà thay vì g i ngân hàng. Bây gi , lâu lâu bà bán m t vài ch ...

Bà hàng xóm (tên là bà Năm) có cái s p cháo lòng đ u ngō. Sáng nào, bà cũng đi b theo th ng con trai đ p xe ba bánh ch thùng tô đĩa mu ng đũa, thùng lòng đ i gia v , n i cháo l n b ng nhm, lò đ u hôi và m y can nh a đ ng n c r a chén... ra cây tr ng cá n m trên l đ ng Phan Đăng L u (t c là đ ng Chi Lăng h i tr c).
đây, có cái s p g đ ng đ ng và b n năm cái gh g nh đ c... xi ng vào g c cây tr ng cá. Hai m con m ng khóa, h cái s p r i kê ngay ng n d i tàn cây. Xong, th ng con v nhà l y xe đ p, đ p đi "ph c v nhân dân" cho t i t i. Thành ra, đ n tr a khi bán h t n i cháo - bà ch bán có bu i sáng - bà thâu x p đ n đ p m t mình ên, r i đ y xe ba bánh ch đ ngh v nhà (Bà không đ p vì không bi t đi xe đ p!).

C vài b a, bà l i mang bi u bà H m t tô cháo lòng. Bà bi t bà H là v thi u tá qu c gia và ch ng đi h c t p nên bà hay t i lui thăm vi ng đ an i. Bà H th t c m đ ng. Có hôm bà nh c ch ng:

- Bà Năm c n th n. Có th t i nó theo dõi..

- i... Cái lũ cô h n đó tôi đâu có s , cô Hai. H i t i nó m i vô, b t mình làm t "báo công báo t i". Tôi phát ghét nên khai là tôi t i l i đ y đ u b i vì g n hai ch c năm nay tôi bán cháo lòng cho ng y ăn ch không cho cách m ng ăn! V y mà có th y th ng nào đ ng t i tôi đâu, cô Hai!

- Coi v y ch cũng nên coi ch ng, bà Năm à! Nh t là khi bà r y la th ng nh , nói đ ng ch m t i h quá, không nên.

- T i nó đã coi mình là ng y thì c thí m ng cùi ch i cho s ng mi ng. T i v gì mà nín thinh? Há?

Nói xong, bà Năm nh ch mép c i, làm nh bà đang thách đ cách m ng v y!

Khi bà H đ c gi y phép đi thăm nuôi ch ng, bà báo tin cho bà Năm và nh bà Năm coi ch ng nhà giùm. Bà Năm m ng r , làm nh ông H là ng i nhà:

- D hôn! T i bây gi m i cho con ng i ta đi thăm nuôi. Quân ác ôn! Đ c r i, cô Hai c yên tâm, tôi gi nhà cho. Mà ch ng nào cô Hai đ nh đi?

- Ch c m i hôm n a, bà Năm à. Đ có thì gi lo cho đ y đ . Ch g p rút quá thì quên tr c quên sau...

- Cô Hai nói ph i đó. Đi ra t i ngoài B c ch b g n g i gì hay sao?

Ng ng m t chút, bà Năm c m tay bà H l c nh :

- C n gì thì c nói nghe cô Hai, đ ng ng i. Mình v i nhau mà...

Bà H xúc đ ng, lí-nhí "cám n" mà n c m t ch y quanh.

L quá! Ch có m y ti ng "mình v i nhau" mà sao nghe m cúng vô cùng. Nh t là trong hoàn c nh này, trong giai đ n này. "Mình v i nhau" là s nh n đ n c a nh ng ng i cùng đ ng v m t phía. "Mình v i nhau" nói lên s c m thông c a nh ng ng i cùng c nh ng , c n n ng t a vào nhau, nâng đ nhau đ sinh t n. "Mình v i nhau" là tình ng i không đ bi t giai c p. Cho nên, khi m r ng vòng tay, bà Năm cháo lòng ch c n nói có m y ti ng đó thôi là quá đ y, quá đ ...

Hai hôm tr c ngày bà H khăn gói đi thăm ch ng, bà Năm qua nhà đ a m t lon ghi-gô đ c ràng ch ng ch t b ng dây thun:

- Cô Hai cho tôi g i ng lon th t chà bông. Tôi làm có h i m n đ ăn cho lâu. Tôi ém ch t và ràng k , cô Hai đ ng lo đ ng xa nó sút s . Cô cho tôi g i i thăm ng, nghen.

Bà H "cám n" mà có c m t ng nh bà Năm là ng i trong quy n thu c!

Trong khi đi ra c a, bà Năm còn quay i nói:

- Cô Hai đi yên tâm. T i nh c a cô có v ch i thì tôi lo c m n c cho h t. Cô nh vi t ít ch đ i cho t i nó bi t, nghen!

Bà H g t g t đ u, nhìn theo mà th y bà bán cháo lòng đó còn cao c g p m y m i n ng i anh ch ng làm t ng c a cách m ng!

Đi thăm ch ng v , bà H nh già đi năm b y tu i. M t bà s ng húp, tóc tai r i b i, m t mũi h c hác. Bà Năm nhìn bà H, đ ng lòng ch y n c m t. Ng i xu ng bên bà H, bà Năm h i:

- Sao, cô Hai? Kh i m ph i không?

Bà H m u máo khóc, ch g t g t đ u ch không nói đ c m t i.. Bà Năm nhích i g n, choàng tay ôm vai bà H, ch i đ ng:

- M bà nó! Quân ác ôn!

Bà H b ng quay sang ôm ch m y bà Năm, khóc n c n . V a khóc v a c g ng nói, câu nói đ t ra t ng khúc:

- nh... m.... đ n n i... tôi... nhìn... nh... không ra...

Đ n đây, bà Năm c m đ ng ngh n i. Bà ch còn bi t vu t vu t l ng bà H, gi ng nh bà đang đ v ng i em gái.

Hôm sau, bà H đ i nón lá c m cái th ông H vi t cho ng i anh đ g i g m v con, đi b v cái vi-la c a bà qu n k bên. Bà c tình dĩ b , vì bà nghĩ đ n ch ng. Đ i v i nh ng gian kh c ùng c c mà ch ng bà đã ch u đ ng t bao nhiêu năm nay - theo i k i c a ông H - thì s đi b c a bà không th m thía vào đâu h t. Nh ng, khi bà đi b , bà t ng ch ng nh bà đang chia x m t ph n nào nh ng kh đ ch c a ch ng, ng i tù c i t o.

Vi-la c a bà, bây gi th y khác tr c. T ng rào đã xây lên cao. C ng song s t đ c g n thêm i s t ô vuông. Nhìn vào trong không còn t g o, mà sân thì đã đ c tráng xi-măng lót g ch khía s ch s .

Th y có bóng ng i, bà H b m chuông. Có gi ng đàn bà h i v ng ra, gi ng B c:

- Ai đ y?

- D ... tôi.

M t bà c tu i bà H b c ra h t hàm:

- Ch mu n gì?

- Th a... Tôi mu n tìm ông R. Nhà tôi có vi t cho ng cái th ...

- Đ ng chí R à? Đ ng chí y đã ph c viên lâu r i. Đ ng chí bán nhà cho chúng tôi, xong, d n h t v th đ. Th ... ch là gì c a đ ng chí y?

Bà H choáng váng mày m t, ch còn k p t ng i vào tr c ng đ kh i qu xu ng. Tuy nhiên, bà v n nghe ti ng mình nói:

- D ... Tôi... À... Không!

R i cam luôn. Th y bên ngoài làm thnh, bà ng i B c b đi vào trong, nh ng v n nói với ra:

- Đ ng chí R hi n ở đâu, tôi cũng không bi t. Thôi, ch v đi!

Ph i m t lúc lâu sau, bà H m i hoàn h n. Bà đ ng th ng nhìn vào trong. Bà b ng th y bà đã bi n thành m t ng i khác. M t ng i c ng r n h n, lì l m h n. M t ng i s dám nhìn th ng vào m t k đ ch mà ch i nh bà Năm cháo lòng. Ví d có ng i anh ch ng đ ng tr c m t bây gi , bà s xáng cho anh ta m t b t tai – đi u mà tr c đây bà ch ng bao gi dám làm dám nghĩ!

Bà H v n đ ng th ng, nhìn vào trong. M t m to, ráo ho nh. Môi mím ch t. Tay bà vò nát cái th c a ch ng vi t. Bà vò nó mà bà không hay! Bà ch c m th y m t s c m thù đang dâng lên làm bà tr o tr c. Bà nghe bu n nôn!

Ph i r i! Bà mu n nôn m a lên nh ng gi d i gian manh mà b n chúng nó th ng nào cũng có

s n trong đ u. Bà mu n nôn m a lên nh ng l i l gi nh n gi nghĩa mà b n chúng nó th ng nào cũng có s n trên đ u môi chót l i.

Bà mu n nôn m a lên nh ng th đ n x o quy t đ c ng y trang b i nh ng chiêu bài yêu n c th ng dân, có nghĩa có tình... mà b n chúng nó th ng nào cũng s n sàng hành đ ng. Bà mu n... Bà mu n...

Bà H li ng cái th nhàu nát xu ng đ t, phun n c mi ng nghe cái ph t m t cách khinh b , r i cú i m cái nón lá b r i khi nẩy đ i lên đ u, đi th ng.

M y năm sau, ông H v n "còn đ c c i t o", bà H lâu lâu v n l n l i đi thăm nuôi ch ng, hai th ng con l n v t biên r i đ nh c Úc, đ a con gái l y ch ng đánh cá Minh H i, th ng con út c p v i con b n cùng xóm m quán cà phê v a hè c nh hàng cháo c a bà Năm. Còn bà Năm v n bán cháo lòng, lâu lâu v n ch i th ng con mà gi ng nh bà ch i Nhà N c!...